

สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย Myth of Liquor in Context of Thai Society

สุรชัชฌกุล นุ่นภูบาล¹
Surathadchanukoon nunphoobal

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและมายาคติของสุราในบริบททางสังคมไทย โดยใช้แนวคิดเรื่องของสัญญาณ (Sign) วาทกรรม (discourse) และมายาคติ (Myth) ในการวิเคราะห์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า การกำเนิดของสุราไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นเมื่อใด พุทธศาสนามีการกล่าวถึงสุราในกัมภชาดก ในวรรณคดีมีการกล่าวถึงในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนเกษียรสมุทร มายาคติของสุราในบริบททางสังคมไทย พบว่ามี 3 ประเด็น คือ 1) สุรากับบริบทสังคมชนบทและสังคมเมือง พบว่า มีความแตกต่างกัน คนชนบทดื่มสุราเพื่อให้คลายเหนื่อย ดื่มตามประเพณี อันแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนสังคมเมืองการดื่มสุราเพื่อผ่อนคลายจากความเครียด การเข้ากลุ่มสังคม 2) รสนิยมกับคนดื่มเหล้า มายาคติที่เคลือบแฝงอยู่ในพฤติกรรมการดื่มสุรา การบ่งบอกถึงกลุ่มชนที่มีระดับชนชั้น หากดื่มสุราราคาแพงนำเข้าจากต่างประเทศ จิบไวน์ก่อนรับประทานอาหารถือว่าเป็นชนชั้นนำ หากดื่มสุราที่มีค่าว่าบรันดี บ่งบอกถึงความเป็นผู้มีฐานะปานกลาง หากดื่มสุราราคาถูกมักถูกมองว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย 3) เหล้ากับสังคมบริโภคนิยม พบว่า เหล้าเป็นสินค้าควบคุม เหล้ากลั่นพื้นบ้านเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้ที่ต้องการผลิตเหล้าต้องจัดตั้งเป็นโรงงานกลั่น ทำให้สุราพื้นบ้านที่ถูกค้นคิดขึ้นจากภูมิปัญญา ถูกตีค่าว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เป็นการเปิดช่องทางให้เหล้ากลั่นจากโรงงาน เป็นสินค้าผูกขาดจากพ่อค้ากลุ่มทุนนิยม

คำสำคัญ : สุรา, สัญญาณ, มายาคติ

Abstract

This research study was aimed to study 1) the background and 2) the myth of liquor in Thai society. Sign, discourse and Myth were used for analyzing and presenting the data in through Descriptive Analysis process.

The results of the study revealed that the original background of liquor was uncertainly known. In Buddhism, alcohol drinks or liquor was found in the Kumpa Jataka in which the story cited the literature Ramayana, churning of milk ocean. The myth of

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

alcohol liquor in context of Thai society can be classified into 3 issues as follows. 1) Liquor in the context of rural and urban Thai societies, it was found that people living in rural area preferred drinking for relieving their tiredness and drinking in case they had to attend the traditional events in order to express their social relation. Meanwhile, people in urban society preferred drinking to reduce stress and joining social activities. 2) Taste and liquor consumers, the myth hidden in alcohol drinking behavior indicated the classes of people. Drinking expensive imported alcohol or wine before dining was classified as high social class. Drinking brandy indicated the status of middle-social class. On contrary, drinking cheaper alcohol liquors indicated the status of being low-income. 3) Liquors and consumerism society, it was found that alcohol liquor was a legally controlled product whereas homemade liquor was illegal and the producer must apply for establishing a factory to legally manufacture liquor, as their so-called local wisdom product. This made liquor products manufactured from the factory become the capitalism traders' monopoly products.

Keywords : liquor, sign, myth

บทนำ

การเขียนบทความเรื่องนี้ ในชั้นแรกผู้เขียนมีความตั้งใจจะเขียนให้เป็นบทความวิชาการ ด้วยความที่ยังเยาว์ในวิชาการ หรือความเป็นนักวิชาการหน้าใหม่ หลังจากรวบรวมข้อมูลและลงมือเขียน จะเรียกว่าเป็นบทความวิชาการเสียเลยก็เดี๋ยวไม่ได้ คงเป็นได้เพียงบทความกึ่งวิชาการผสมความคิดเห็นส่วนตัวเป็นหลัก โดยใช้ชื่อเรื่องว่า “สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย” หากพูดถึง สุรา หลายคนมองว่าเป็นสิ่งเสพติด มองภาพของคนดื่มสุรา ว่าเป็นคนไม่ดี มีสภาพเมาเมา มีกลิ่นตัวเน่าเหม็น ผมเผ้ายุ่งเหยิง แต่งตัวสกปรก รกรุงรัง พิษจากการดื่มสุรานำมาซึ่งปัญหาหลายอย่าง เช่น พิษสุราเรื้อรัง ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาอื่น ๆ สุราจึงกลายเป็นภาพมายาคติของสิ่งที่ไม่ดีในสายตาของคนทั่วไป

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อหาความเป็นมาของการกำเนิดสุรา ผู้เขียนไม่พบหลักฐานแน่ชัดว่ากำเนิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้คิดค้น ในทางพุทธศาสนาได้กล่าวถึง “สุรา” ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 27 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 19 กุมภชาดก ว่าด้วยหม้อพิเศษ กล่าวถึง ท้าวสักกะแปลงกายมา เพื่อมอบหม้อพิเศษให้กับ สรรพมิตรราชา พร้อมกับกำสั่งสอนให้พระราชารู้จักโทษของการดื่มสุรา อันเป็นที่มาของเรื่องการกำเนิดสุรา ได้กล่าวอ้างถึง พระพุทธเจ้าโคตม ทรงเทศนาอบรมสั่งสอนพระภิกษุ ให้รู้จักที่การกำเนิดสุรา อันเป็นที่มาของการกำหนดศีลบัญญัติข้อห้ามไม่ให้ภิกษุดื่มสุราว่า ในสมัยพระเจ้าพรหมทัต ครองกรุงพาราณสี มีนายพรานคนหนึ่งชื่อว่า สุระ เดินทางเข้าป่าไปพบต้นไม้ใหญ่ ที่มีโพรงตรงกลาง ข้างในมีน้ำขังอยู่ตลอดปี นานวันก็จะมีลูกสมอ มะขามป้อม และพริกไทยร่วงหล่นลงไปโพรง ขณะเดียวกันข้างต้นไม้ใหญ่ก็มีข้าวสาลีเกิดขึ้น มีนกบินมากอยจิกกินต้นข้าว ทำให้มีเมล็ดข้าวร่วงหล่นลงสู่โพรงไม้ พอถึงฤดูร้อน เหล่านก ลิง สัตว์ต่าง ๆ ต่างมาดื่มน้ำในโพรงไม้เพื่อแก้กระหาย ทำให้นกและสัตว์เหล่านั้น ร่วงหล่นนอนอยู่เต็มพื้นดิน สักพักจึงสามารถบินต่อไปได้ นายพรานสุระ เห็นดังนั้น จึงคิดว่าน้ำนั้นคงไม่มีพิษร้ายถึงขั้นทำให้เสียชีวิต จึงคิดลองดื่ม ปรากฏว่าหลังจากดื่มน้ำแล้วมีอาการมึนเมา ร้องรำทำเพลง มีความสุขสนุกสนานนายพรานจึงได้ใช้กระบองไม้หน้านั้นตีตัวไปด้วย

เมื่อเดินทางไปไม่ไกลนัก ก็พบกับนักพรตชื่อวรุณ นั่งบำเพ็ญเพียรอยู่จึงได้ชักชวนกันดื่มน้ำ ทั้งสองต่างเฝ้ามาย ร้องรำทำเพลงด้วยความสนุก เมื่อสร้างจากอาการเมา ทั้งคู่จึงปรึกษากันว่าจะนำน้ำนั้นไปจำหน่ายแก่ผู้ที่มี ทรัพย์ โดยใช้ชื่อตามนายพรานว่า “สุรา” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2554 เล่มที่ 27 : 511 - 512)

ในแวดวงของวรรณกรรม วรรณคดีไทย ได้กล่าวถึงสุรา หรือที่เรียกตามภาษาพื้นบ้านว่า เหล้า กวี ของไทยหลายท่าน ใช้การดื่มเหล้าในการสร้างสุนทรียทางอารมณ์ เพื่อจะได้ผลิตผลงาน หนึ่งในนั้นคือ สุนทรภู่ กวีชื่อดังของไทย กล่าวกันว่า สุนทรภู่ว่าเป็นนักดื่มตัวยง หากไม่ได้ดื่มจะไม่สามารถแต่งบทประพันธ์ได้ โดย ปรากฏร่องรอยหลักฐานในบทนิราศพระบาทกล่าวถึง สุราหรือเหล้า ว่า

....“ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
 ไอบาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
 ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ สรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
 ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย ไม่ใกล้กรายแกล้งเมินก็เกินไป”

(สุนทรภู่. นิราศพระบาท)

ในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนกวนน้ำอมฤตหรือเกษียรสมุทร นางวารุณี หรืออีกนัยหนึ่ง เรียกว่า นางสุรา (เหล้า) คือผลอีกสิ่งหนึ่งที่ได้จากการกวนน้ำอมฤตในครั้งนั้น ในตอนนารายณ์ปราบ นนทก ได้ กล่าวถึง ยักษ์นนทก มีหน้าที่คอยล้างเท้าให้เทวดาอยู่ที่เชิงเขาไกรลาส มีคำถามว่า เทวดาเหล่านั้นไปเฝ้าพระ อิศวรทำไม กิจกรรมหนึ่งที่เหล่าเทวดาเหล่านั้นชื่นชอบ ในการไปเฝ้าพระอิศวรคือการดื่มน้ำอมฤต ชมการร่าย รำของเหล่านางอัปสร ผู้เขียนจึงอนุมาน²ว่า น้ำอมฤต ที่ได้จากการเกษียรสมุทรก็มีส่วนผสมของเหล้า ผลของ การดื่มน้ำอมฤตเข้าไปทำให้เหล่าเทวดาทั้งหลายมีใจครื้นเครงสนุกสนาน พอลงมาก็ต่างลุ่มหลง ถอนผมยักษ์ นนทกเล่น จนศรัษะยักษ์นนทกล้าน ทำให้ยักษ์นนทกเจ็บแค้นไปขอพรจากพระอิศวร ให้มีนิ้วเพชรชี้ใส่เทวดา ที่มาคอยรังแกตั้งผมเล่น ล้มตายเป็นจำนวนมาก ร้อนถึงพระนารายณ์ต้องแปลงกายเป็นนางอัปสรมาปราบ สุดท้ายนนทกตายไปเกิดเป็นทศกัณฐ์ ก่อนตายยังไม่วายทำทายอีกว่า ตนมีแค่ 2 มือจะสู้พระนารายณ์ที่มา ฤทธิ์มีเดชได้อย่างไร พระนารายณ์ได้โต้ตอบไปว่า เจ้าไปเกิดเป็นยักษ์มี 10 หน้า 10 มือ ส่วนพระนารายณ์จะ ไปเกิดเป็นมนุษย์ธรรมดาลงไปปราบเอง แล้วพระนารายณ์ก็อวดารมาเป็นพระรามมาปราบอันเป็นที่มาของ การต่อสู้ระหว่าง ฝ่ายผู้พระและฝ่ายผู้ร้ายในวรรณคดีเอกของไทย ในเรื่องรามเกียรติ์ นั่นเอง

หากพิจารณาในเรื่องต้นกำเนิดของสุราจะเห็นได้ว่า สุรา หากรับประทานแต่เพียงน้อย จะมีผลช่วย ให้มีอารมณ์สุนทรียะ สร้างจินตนาการ ทำให้มีจิตเบิกบานมีความสุขสนุกสนานครื้นเครง รักษาอาการโรคซึมเศร้า ได้ (อนุมาน) ในวรรณคดีไทยกล่าวถึงผลของการกวนน้ำอมฤต ผลที่ได้ส่วนหนึ่งคือสุรา ในพุทธศาสนา ผู้เขียน พบว่าพระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาตให้ภิกษุนำสุรามาทาเป็นส่วนผสมของยาได้ แต่จำกัดในเรื่องของปริมาณ ใน วงการแพทย์แผนโบราณ มีการนำสุรามาเป็นสารละลายในการทำยาลูกกลอน แม้แต่แพทย์แผนปัจจุบันยังมึ การแนะนำผู้ป่วยความดันโลหิตต่ำ ดื่มสารที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เพื่อไปกระตุ้นการไหลเวียนของ เลือด

² อนุมาน แปลว่า คาดคะเนตามหลักการที่มีอยู่ในบทความนี้เป็นเพียงความเห็นหรือทัศนคติของผู้เขียนเท่านั้น

จากที่ได้เกริ่นมาผู้อ่านอาจสงสัยเคลือบแคลงว่าผู้เขียนตั้งใจจะเขียนเข้าข้างยกความดีให้สุราหรือไม่ ขอบตอบด้วยความสุจริตใจว่าไม่ใช่ ผู้เขียนเพียงพยายามจะหามุมมองที่คิดต่างถึงที่ไปที่มาของสุรา ที่หลายท่านมองว่าเป็นสิ่งที่มีโทษ เป็นมายาคติของสิ่งที่ไม่ดี แต่จากการสืบค้นการกำเนิดจะเห็นว่าสิ่งที่มีโทษอาจมีคุณ สิ่ง ที่หลายคนต่างคิดว่ามีคุณหลายเป็นสิ่งที่ร้ายอาจ คล้ายกับกับดาบสองคมก็เป็นได้ จากการนำเสนอข้อมูลการ กำเนิดสุรา จึงกลายเป็นที่มาของการตั้งคำถามว่า สุรา มีผลอย่างไรในบริบทของสังคมไทย ด้วยผู้เขียนมีความ สนใจเรื่องของแนวคิดทฤษฎีหลังสมัยใหม่ (Post-modern) หลังจากศึกษาแล้วจึงทดลองใช้ แนวคิดหลังสมัย ในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้เลือกใช้แนวคิดเรื่องของ สัญญะ วาทกรรม มายาคติ ทำให้เห็นภาพของการสร้าง ความหมายทับซ้อนของ สุรา หรือว่า เหล้า ในบริบทหลังคมไทย ในบทความนี้ผู้เขียนจะใช้ศัพท์คำว่า สุรา ใน การกล่าวอย่างเป็นทางการ หากอธิบายเชิงบริบทการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคม จะเลือกใช้คำว่า เหล้า เพื่อให้ สะท้อนภาพได้ชัดเจน ซึ่งความหมายทั้งสองคำ ต่างมีนัยทางเดียวกันคือชื่อเรียกเป็นภาษาเขียน เป็นภาษา ทางการและเป็นภาษาพูดเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการของ เครื่องดื่มน้ำเมา เครื่องโดยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

ความหมายของคำว่า “เหล้า” หรือ “สุรา”

คำว่า “เหล้า” สำหรับชื่อนี้คงเป็นคำที่คุ้นหูในสังคมไทย คำว่าเหล้ามีคำเรียกมากมายหลายอย่าง แตกต่างกันไป มีทั้งกลุ่มคำที่เรียก ที่เป็นทางการ เช่น สุรา หรือเมรัย หมายถึง เครื่องดื่มที่มี “เอทานอล” (ethanol) หรือ “เอทิลแอลกอฮอล์” (ethyl alcohol) ผสมอยู่ มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่กินเหล้า ในปริมาณไม่มาก จะรู้สึกผ่อนคลาย เนื่องจากแอลกอฮอล์ไปกดจิตใต้สำนึกที่คอยควบคุมตนเองอยู่ แต่เมื่อกิน มากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พูดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด สำหรับสุรา มี สูตรทางเคมี คือ C_2H_5OH เป็นของเหลวไม่มีสี ระเหยได้ ไวไฟสูง สามารถละลายน้ำได้ เป็นแอลกอฮอล์ที่ได้ จากการหมักพืชผลทางการเกษตร เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด แอลกอฮอล์ชนิดนี้กินได้ นิยมนำมาใช้ทำ เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า ไวน์ และเบียร์

กลุ่มจำกัดความของความเป็นวิถีชาวบ้าน (Folkway) มีหลายชนิด และเรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น อุ กะแช่ สาโท น้ำข้าว น้ำเมา น้ำตาลเมา เป็นต้น

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของคำว่า เหล้า ในนิยามที่มีชื่อ ต่างกัน ไว้ดังนี้

อุ หมายถึง น้ำเมานชนิดหนึ่ง ใช้ปลายข้าวและแกลบประสมกับแป้งเชื้อ

กะแช่ หมายถึง น้ำตาลเมา น้ำเมาหมักแช่เชื้อ แต่ยังมีได้กลิ่นเป็นสุรา

สาโท หมายถึง น้ำข้าว น้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น

น้ำข้าว หมายถึง น้ำเมานชนิดหนึ่ง ทำด้วยข้าวเหนียวหนึ่งคอกกับแป้งเหล้าซึ่งเป็นเชื้อ หมักไว้จนมีน้ำขุ่น
ขาว

น้ำตาลเมา หมายถึง น้ำตาลมะพร้าว รongมาใหม่ๆ ยังไม่ได้เคี้ยว เรียกว่าน้ำตาลสด ถ้าต้มให้เดือด เรียกว่าน้ำตาลลวก ถ้าใส่เปลือกตะเคียน มะเกลือ หรือเคี่ยมเป็นต้น หมักไว้ระยะหนึ่งจนมีแอลกอฮอล์ กินแล้ว เมา เรียกว่าน้ำตาลเมา

น้ำเมา หมายถึง น้ำที่ต้มแล้วทำให้มีน้ำเมา ได้แก่สุราและเมรัย เป็นต้น

เมรัย หมายถึง น้ำเมาที่เกิดจากการหมักหรือแช่ น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น

สุรา หมายถึง น้ำเมาที่ได้รับการกลั่นแล้ว

น้ำจันทน์ หมายถึง เหล้า น้ำเมา

ความหมายของพจนานุกรมฯ สอดคล้องกับความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ที่เป็นตัวหมาย (Signified) ของความมีนเมา แม้ชื่อเหล่านี้ อาจมีการใช้ปะปนกันในบางท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการนำเสนอในเชิงบริบททางสังคม ผู้เขียนจะอธิบายตามหลักทฤษฎีโครงสร้างนิยม โดยอาศัยแนวคิดของ โคลด เลวี-สแตร์ส (Levi-Strauss) กล่าวไว้ว่า ระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน ย่อมมีโครงสร้างย่อย หรือโครงสร้างที่แฝงอยู่ภายใต้ระบบเดียวกัน โดยปรากฏการณ์ทางสังคม มีอยู่สองระดับ คือระดับโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) และระดับโครงสร้างลึก (Deep Structure) โดยโครงสร้างลึกแบ่งออกเป็นสองช่วงที่มีลักษณะตรงกันข้าม ซึ่งมีมิติของความขัดแย้งอยู่³ และแนวคิดเรื่องมายาคติ ของโรลันด์ บาร์ต (Roland Barthes) เป็นประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนั้นผู้เขียนจะแบ่งเหล้าออกเป็น 2 ระดับทางสังคม คือ

1. ความเป็นเหล้าระดับชนบท จำแนกได้ 4 ชนิด ได้แก่ 1) สาโท หรือน้ำขาว 2) อุ 3) กะแช่หรือน้ำตาลเมา และ 4) สุราหรือเหล้ากลั่น และรวมกันเรียกว่าเหล้า หรือสุราพื้นบ้าน
2. และความเป็นเหล้าระดับเมือง หมายความถึงเหล้ากลั่นทุกชนิด เช่น วิสกี้ บรัันดี รวมถึง เบียร์ ไวน์ ผลไม้ด้วย

การดื่มสุราในบริบทสังคมชนบทและสังคมเมือง

หากจะลองสอบถามถึงเหตุผลของการดื่มเหล้าแล้ว มีนักดื่มหลายคนคงให้คำตอบที่คล้ายๆ กัน เช่น ดื่มเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ดื่มเพื่อให้ความกล้าในจิตใจขึ้น ดื่มเพื่อเป็นการเข้าสังคม

หากลองมองเหตุผลหรือข้อความอ้างข้างต้น ก็เห็นได้ว่า การดื่มเหล้าเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม แล้วสังคม มีวัฒนธรรมต้องดื่มเหล้าอย่างไร ในสังคมชนบทการดื่มเหล้า มักจะเป็นหลังจากเลิกงาน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจจากการทำการเกษตร เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว การปักดำข้าว การขนข้าวขึ้นยุ้งฉาง ฯลฯ มักจะต่อด้วยการเลี้ยงข้าวปลาอาหาร และมีการดื่มเหล้า ถือว่าเป็นการเลี้ยงเหล้ายา ปลาบั้ง เพื่อผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้า จากการทำงาน และการดื่มในงานบุญประเพณี มักมีเรื่องของการดื่มเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น บุญบั้งไฟ ของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่างกาพย์เซิ้งบั้งไฟ⁴ กล่าวว่า

โอ เฮาโอศรีทธา เฮาโอ	ขอเหล้าเต็ดน้ำเจ้าจ๊กโอ
ขอเหล้าโทหน้าเจ้าจ๊กถั่วย	หวานจ้วยๆต้วยปากหลานชาย
เอามายายหลานชายให้คู่	ขันบ่คู่ตู่ข่อยบ่หนี
ตายเป็นผีกะสินามาหลอก	ออกจากบ้านกะสิหวานดินนำ
หวานดินนำกะให้แม่สาวย่าน	

(กาพย์เซิ้งบั้งไฟ)

³ ไชยรัตน์ เจริญสินโฮหาร. สันนิษฐาน โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษาประวัติศาสตร์ หน้า 44-45

⁴ <http://www.isan.clubs.chula.ac.th/folkdance/index.php?transaction=roied06.php> [ออนไลน์ วันที่ 12 เมษายน

ถอดใจความตามภาพที่ว่า ในสังคมชนบท พูดถึงเรื่องการขอต้มเหล้าจากผู้อาวุโส หรือเจ้าของบ้าน จากประโยคที่ว่า “หวานจ๋วยๆ ด้วยปากหลานชาย” ซึ่งให้เห็นถึงสังคมว่าอยู่ได้ด้วยระบบสังคม มีผู้อาวุโสสูงในสังคมและผู้มีอายุน้อยยอมให้ความเคารพนับถือ แต่ในทางกลับกัน ในภาพก็ได้แสดงบทของการขู่มขู่บังคับด้วยว่า “เอามาขายหลานชายให้คู่ ขึ้นบ่คู่ตูขอยบ่หนี ตายเป็นผีกะสินำมาหลอก” แปลความว่า หากเอาเหล้ามาให้ไม่ครบคน ก็จะไม่ไปไหน แม้กระทั่งตายเป็นผี ก็จะมาหลอกหลอน หากแต่ประโยคนี้ ผู้กล่าว คงมิได้มุ่งหวังอาฆาต มาตราร้าย เพียงพูดไปเพื่อหวังเพียงเพื่อให้ได้ซึ่งเหล้า ในการดื่มเพื่อความสนุกสนาน ตามประเพณีเท่านั้น ซึ่งก็ทำให้เห็นได้ถึงความเป็นบริบทการต้มเหล้าของชนในชนบท โดยปรากฏการณ์ทางสังคม จึงอยู่ในระดับโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure)

ความเป็นเหล้าในสังคมเมือง การต้มเหล้าของคนในเมือง อาจจะแตกต่างจากสังคมในชนบทเล็กน้อย เช่น การดื่มเพื่อความสุนทรีย์ภาพ การดื่มในวงสังคมเพื่อประกาศความเป็นชนชั้น การดื่มเพื่อความบันเทิง และการดื่มด้วยความกลัดกลุ้มของปัญหา ฯลฯ

ในการต้มเหล้าของคนในสังคมเมืองหากจะดูที่บริบท จะเห็นได้ว่าเป็นการดื่มในลักษณะของจุดประสงค์ต่างกัน เช่น การดื่มเพื่อความสุนทรีย์ภาพ อาจจะมีบรรยากาศของร้านอาหารหรูหราเข้ามาเกี่ยวข้อง การดื่มในแวดวงสังคมเมืองอาจเกี่ยวข้องกับบรรยากาศของงานเลี้ยง เช่น งานเลี้ยง งานต่างๆ การดื่มเพื่อธุรกิจ การเลี้ยงขอบคุณผู้มีอุปการคุณแก่ตนเองหรือพวกพ้องบริษัทเพียงเน้นในเรื่องของประโยชน์ในเชิงธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และการดื่มด้วยความกลัดกลุ้มของปัญหา จะเห็นได้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจมากเพียงใด คนในสังคมนั้นๆ ย่อมดื่มจัด(มาก)ขึ้นตามสถานะของสังคมที่ปรี๊ดด้วยสภาพของเศรษฐกิจ

ความเป็นสุรากับมายาคติของคนในสังคม สุราหรือว่าเหล้ายอมสื่อออกมา ตามความหมายของสัญญะ⁵ (Signified) หมายถึง ความมีนเมา การที่เหล้าอยู่ในบริบทของสังคมไทย การเป็นสังคมเมืองกับสังคมชนบท จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจุดประสงค์ของการดื่ม ความใกล้ชิดระหว่างบุคคลที่ดื่ม โดยจะเห็นถึงความผูกพันของคนดื่มในสังคมชนบทจะมีความผูกพันและเกี่ยวเนื่องกันมากกว่าสังคมเมือง โดยที่สังคมเมืองจะใช้สุรา ในการแสวงหาทางออกแก่ตนเองในเชิงธุรกิจและการพบปะสังคม มากกว่าการดื่มเชิงวัฒนธรรมของคนในสังคมชนบท

รสนิยมกับคนต้มเหล้า

รสนิยม คือความนิยมชมชอบในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นไปตามฐานานุกรมของแต่ละคน เช่น คนมีรสนิยมสูงในลักษณะอาจจะหมายถึงผู้รู้จักนิยมชมชอบของที่ดีมีราคาสูง โดยความดังของยี่ห้อสินค้านั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ตรงข้ามกับ กลุ่มที่ไม่ใช้สินค้าเหมือนตน ว่าเป็นคนที่รสนิยมต่ำกว่า โดยสร้างความเป็นอื่น(The other) เกิดขึ้นในระดับจิตใจ

เรื่องรสนิยมของการต้มเหล้า ระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง ในการวิเคราะห์แยกประเภทของเหล้า ในช่วงต้นผู้เขียนได้แยกไว้ คือ ความเป็นเหล้าระดับชนบท จำแนกได้ 4 ชนิด ได้แก่ สาโท หรือน้ำขาว อุกะแช่หรือ น้ำตาลเมา และ สุราหรือเหล้ากลั่น ทั้งหมดถือว่าเป็นสุราพื้นบ้าน มักจะมีการตระเตรียมก่อนจะมีเทศกาล หรือประเพณี เช่น เทศกาลประเพณีรื่นเริง และฤดูกาลปลูก และเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งการผลิตเหล้า

⁵ สุภางค์ จันทวานิช. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา. หน้า 218

นั่นถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาของคนในชนบท การดื่มเหล้าของคนในชนบท สื่อถึงความผูกพันของคนในสังคมที่เกี่ยวเนื่องกัน ความเป็นปฏิปักษ์กัน ประกอบกับเหล้าพื้นบ้านเป็นของหาง่ายราคาถูก สามารถทำเองได้ นอกจากเรื่องของราคาแล้ว การหมักเหล้า แสดงให้เห็นถึงฝีมือของคนหมัก การหมักเหล้าสาโท หากไม่มีความชำนาญรสชาติ จะมีความหวาน จะเปรี้ยวและขม หากผู้ที่มีความชำนาญสาโทจะมีรสชาติหวานอมเปรี้ยวชนิด ๆ อันเป็นที่นิยมชมชอบ สะท้อนให้เห็นว่าคนที่จะสามารถทำให้รสชาติเหล้าออกมาถูกใจนักดื่ม คือคนที่ได้รับการถ่ายทอดสูตรการทำมาเป็นอย่างดี นั้นย่อมหมายถึงกลุ่มผู้สูงอายุทั้งหลายในหมู่บ้านนั่นเอง ประเด็นที่เห็นได้ชัดเจน ในรสนิยมการดื่มเหล้า ในชนบทจะมีการทำสุรากลั่น⁶ (เหล้าขาว) เป็นที่นิยมกัน ปัจจุบันหาซื้อได้ง่าย เนื่องจากมีโรงงานสุรากลั่นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งเป็นสิ่งถูกต้องตามกฎหมาย และความนิยมเนื่องจากความแรงของดีกรี และราคาถูก การดื่มที่ไม่ต้องผสมอะไรให้ยุ่งยาก เพียงดื่มเหล้าแล้ว ดื่มน้ำเปล่าตามเพื่อลดความแรงของดีกรี ถือว่าใช้ได้ หากดื่มเหล้าแดง (คนชนบท เรียกสุราที่ต้องผสมเจือจางส่วนใหญ่มีสีแดง เช่น แม้โขง หงส์ทอง จึงมักเรียกรวมกันว่าเหล้าแดง) ถือว่าเป็นเหล้าของกลุ่มคนที่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เหมาะกับวิถีชนบท

ความเป็นเหล้าระดับเมือง เช่น วิสกี้(Whisky) บรันดี(Brandy) รัม (Rum) เทกิล่า (Tequila) วิวดก้า (Vodka) มักจะพบในสังคมเมือง รสนิยมของการดื่มของนักดื่มสังคมเมือง มักจะมองถึงเรื่อง ความหรูหรา ราคา ยี่ห้อ เครื่องดื่มในข้างต้น มักจะต้องมีสิ่งผสมทำให้เจือจาง เช่น โซดา น้ำเปล่า น้ำส้ม น้ำผลไม้ ฯลฯ ซึ่งก็เพื่อสามารถดื่มได้มากนั่นเอง แม้สังคมเมืองจะเป็นสังคมของความรีบเร่ง แต่การดื่มของคนเมืองนั้น ถือว่าเป็นการพักผ่อนอีกอย่าง เช่น การดื่มไวน์แดงก่อนรับประทานอาหาร เชื่อว่าเป็นการดื่มเพื่อเจริญอาหาร การดื่มไวน์แดงคู่กับไขปลาเคียว นั้นถือว่าเป็นรสนิยมสูง บ่งบอกว่าผู้ดื่มมีการศึกษาสูง ฐานะดี ผ่านการเดินทางไปยังต่างประเทศมาแล้ว การดื่มวิสกี้ การดื่มเหล้ารัม วิวดก้า บ่งบอกว่าเป็นคนชั้นสูง มีรสนิยมดี ความโก้ ความหรูหรา ของผู้ดื่มด้วย

เหล้ากับสังคมบริโภคนิยม

การดื่มเหล้าในสังคมบริโภคนิยม แม้จะมีการรณรงค์ในเรื่องของการดื่ม เช่น งดเหล้าเข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า เมาไม่ขับ เลิกเหล้าเลิกจน ฯลฯ เพราะเหตุที่การดื่มเหล้า ทำให้ผู้ดื่มเหล้ามากจะมีแอลกอฮอล์ในเลือดมากกว่าคนปรกติ ซึ่งจะส่งผลให้ไปกดจิตได้สำนึกที่คอยควบคุมตนเองอยู่ แต่เมื่อกินมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พุดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด ซึ่งปัญหาจากการดื่มสุรา ผลการวิจัยความรุนแรงในครอบครัว พบครอบครัวดื่มสุรามีความรุนแรงเกิดขึ้นเกือบ 4 เท่า ของครอบครัวที่ไม่ดื่ม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มน่าเป็นห่วง สถิติหย่าร้างพุ่งกว่า 60,000 รายต่อปี ข้อมูลจากองค์กรนิรโทษกรรมสากล พบว่ามีผู้หญิงทั่วโลกถูกกระทำรุนแรงปีละ 120 ล้านคน ผู้หญิงไทยถูกทุบตีทำร้ายจากสามีหรือคู่อริร้อยละ 20-50 ในปี 2560 มีผู้หญิงขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิผู้หญิง 217 คน แยกเป็นความรุนแรงในชีวิตคู่ 103 ราย หรือร้อยละ 47 ช่วงเดียวกันมูลนิธิผู้หญิงรับแจ้งการใช้ความรุนแรงในชีวิตคู่รวม 228 กรณี ในจำนวนนี้ร้อยละ 72 เป็นการทำร้ายกันหรือทำร้ายตนเองจนถึงชีวิต สถิติความรุนแรงในครอบครัวพบว่าร้อยละ 39 เป็นสามีฆาตรกร ร้อยละ 14 ภรรยาฆ่าสามี ภรรยาฆ่าตัวตายร้อยละ 5 แม่ฆ่าลูกร้อยละ 6 พ่อฆ่าลูก ร้อยละ 7 ข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยก่อความรุนแรงในครอบครัวโดยเก็บข้อมูลใน 7 ชุมชนกึ่งแออัดในกรุงเทพฯ จำนวน 578 ครอบครัว พบว่า 159 ครอบครัว หรือร้อยละ 27.5 มีความรุนแรงในจำนวนนี้ 133

⁶ ตาม พรบ. สุรา ปี 2493 ระบุว่า สุรากลั่นเป็นสิ่งผิดกฎหมาย หากผลิตขายต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีสรรพสามิต

ครอบครัว ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ คณะทำงานจึงควบคุมปัจจัยแวดล้อมให้เหมือนกัน เก็บข้อมูลเปรียบเทียบ 100 ครอบครัว ที่ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์และ 100 ครอบครัวที่ไม่ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ พบว่าครอบครัวที่มีความรุนแรงใช้สุราร้อยละ 83.6⁷

แม้กระนั้นการดื่มสุราหรือเหล้าก็ไม่ได้ลดน้อยลง ความเป็นมายาคติของเหล้า นั้น ได้เกี่ยวร้อยรัดจิตใจของคนในสังคมแห่งการบริโภค เช่น การเลือกดื่มโดยชื่อยี่ห้อของเหล้า ซึ่งหากเป็นยี่ห้อที่มาจากต่างประเทศ มักจะได้รับความสนใจเป็นพิเศษ นอกจากแหล่งการผลิตแล้ว ชื่อก็สำคัญ จะเห็นได้ว่า เหล้าที่ผลิตและขายกันอยู่ในปัจจุบัน มักนิยมตั้งชื่อให้เป็นภาษาต่างประเทศ หากแต่บางยี่ห้อ ก็จะบอกว่าเป็นของคนไทยผลิต เช่น คำว่า บรันดีไทย ซึ่งหากวิเคราะห์จะเห็นว่าแฝงความเป็นสากลในความเป็นไทยอยู่นั่นเอง

ดังที่ได้นำเสนอในเรื่องของรสนิยมในการดื่มเหล้า สิ่งหนึ่งที่จะกล่าวถึงเสียมิได้คือ การดื่มเพื่อความ เป็นนักบริโภคนิยมของนักดื่ม ที่แฝงอยู่ให้ดูเป็นธรรมชาติ และยังฉาบเคลือบให้เป็นที่พึงปรารถนาเป็นเหยื่อของมายาคติอย่างเต็มอกเต็มใจ⁸ การเข้าถึงเหล้าของคนในสังคม เหล้าจะเป็นตัวบ่งบอกถึงฐานะของผู้ดื่มได้ด้วย เช่น หากเราเห็นคนดื่ม วิสกี้(Whisky) บรันดี(Brandy) ยี่ห้อต่างมาจากต่างประเทศ เราจะอนุมานได้ทันทีว่าเป็นคนมีฐานะดี มีรายได้สูง เป็นธรรมดาของคนที่มีรายได้สูง ที่จะต้องดื่มสุราราคาสูง แวดล้อมด้วยหญิงสาวสวย จะบ่งบอกถึงความเป็นคนชั้นนำ (high society) หากเราพบคนที่ดื่มบรันดี(Brandy) ที่ผลิตในประเทศ ซึ่งมีมากมายหลากหลายยี่ห้อ ราคาในท้องตลาดพบว่าเริ่มต้นตั้งแต่หลักร้อยถึงหลักพัน สื่อถึงความเป็นคนมีการศึกษาดี มีฐานะปานกลางในสังคม(Middle class) ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ขยายใหญ่ขึ้นตามลำดับ และแนวโน้มในอนาคตเชื่อว่า คนกลุ่มนี้จะมีเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ในสังคมไทย การดื่มสุราถึงบ่งบอกถึงการเสพในเรื่องมายาคติเพิ่มตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าก่อน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีการโฆษณาเหล้าโดยวิธีที่หลากหลาย ที่สื่อออกมาถึงความเป็นคนทันสมัย มาดมั่น เป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีที่เป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมเมืองศิวิไลซ์ แม้ทุกวันนี้จะมีกฎหมายออกมาควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผู้ผลิตก็ได้ใช้สื่อในรูปแบบทางอ้อมโดย เลี่ยงเป็นการโฆษณาโฆษณาแทน (ผู้เขียนจึงอดสงสัยไม่ได้ว่า มีคนไทยสักกี่คนที่ดื่มโซดาแทนน้ำเปล่าได้) หรือบางบริษัทก็เลี่ยงโดยการนำเอากระแสของความ เป็นไทย ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบ สื่ออนุรักษ์บ้าง ชาตินิยมบ้าง จนมีนักวิชาการบางท่านออกปากชมว่า เป็นสื่อโฆษณาที่ดี ปลูกฝังความเป็นไทย แต่มายาคติที่แฝงอยู่ในโฆษณานั้น ผู้เขียนจึงตั้งคำถามใหม่ว่า ต้องการสื่ออะไรในตัวโฆษณากันแน่ ?

ในส่วนของกลุ่มผู้อยู่ในสังคมบริโภคกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ประเภทผู้ใช้แรงงาน พบว่าชอบดื่มสุรากลั่น(เหล้าขาว) และกลุ่มของเหล้าพื้นบ้าน แม้จะมีการส่งเสริมให้เป็นประเภทของผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น กลุ่ม OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หากแต่ความจำเป็นในเรื่องของชายเนื่องจากการจัดเก็บภาษี ทำให้ราคาจึงมีค่อนข้างสูง ทำให้ไม่เป็นที่สนใจของนักดื่มมากนัก ทั้งนี้อาจจะมียยะของคำว่าพื้นบ้านเข้ามาร่วม ทำให้ดูความเป็นคนบ้านนอก ดื่มแล้วกลายเป็นคนจน ดื่มแล้วผู้คนส่วนใหญ่ให้คุณค่าหรือประเมินว่ามาจากชนบท จึงไม่ได้เป็นที่สนใจของผู้บริโภคเท่าที่ควร จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สุรามิได้เป็นเพียงการแบ่งชนชั้นวรรณะของนักดื่ม แต่สุราทำให้เราเห็นว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย เพราะเป็นสิ่งที่ชาวบ้านผลิตเองไม่ได้ ดังนั้นสุราจึงสะท้อนของความเป็นทุนนิยม เป็นสินค้าที่จำกัดเรื่องของกลุ่มคนผู้บริโภค เป็นสินค้าผู้ขาดของ

⁷ น.พ.วรวิทย์เจริญศิริ ศูนย์ข้อมูลสุขภาพกรุงเทพ [ออนไลน์ <http://bangkokhospital.com/>] วันที่ 12 เมษายน 2561

⁸ นพพร ประชากุล.บรรณาธิการ. มายาคติ. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2551 หน้า 13

อำนาจนักกลุ่มทุนฯ ซึ่งหากรัฐตระหนักและจริงจังที่มองความเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน ควรจะมีการส่งเสริมให้สุรา สาโท ไวน์ผลไม้ อู กระแช่ จัดอยู่ในส่วนของภูมิปัญญา สามารถผลิตได้ แข่งขันได้ เหมือนกับประเทศญี่ปุ่นที่ประชาชนสามารถผลิตสาเก เพื่อใช้ดื่มกินรวมถึงการส่งออกก็สามารถเก็บภาษี สร้างรายได้ให้กับรัฐฯ แทนที่จะเป็นสินค้าผูกขาด ที่มีอำนาจรัฐคอยหนุน ให้กลุ่มอำนาจทุน มีสิทธิ์ในการผลิตสุรา สร้างเป็นสินค้าควบคุมผลกำไรก็กลับสู่อำนาจทุนเพียงไม่กี่เจ้าเท่านั้น

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องสุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย ทำให้ทราบว่า การดื่มสุรา มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน สังคมชนบทใช้เหล้าเพื่อความผ่อนคลาย สร้างความสนุกสนานเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม สังคมเมืองการดื่มเหล้าเป็นเรื่องของรสนิยม บ่งบอกถึงฐานะ ชนชั้น ในส่วนของสุราที่เป็นมายาคติ เมื่อสุราถูกประกอบสร้างความหมายให้เป็นสิ่งเลวร้ายให้โทษ จึงเปิดโอกาสให้รัฐฯ ใช้อำนาจมาจัดทำให้เป็นสินค้าควบคุม การผลิตต้องตั้งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ เพื่อค้าขายต้องจ่ายชำระภาษี จึงเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มทุนเข้ามามีบทบาทในการผูกขาดสินค้า เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายคนจนชาวบ้านที่ผลิตขึ้นดื่มกินในชุมชนไม่สามารถกระทำได้ ผู้เขียนมีเพียงประเด็นที่ขี้ให้เห็นถึงระดับโครงสร้างลึก ว่าหากปล่อยให้สุราสาโทพื้นบ้าน อู กระแช่ ข้าวหมาก ไวน์ผลไม้ จัดอยู่ในความเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นสินค้าเสรี จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์จะตกอยู่ที่ใครกันแน่ การศึกษาข้างต้น มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วิทวัส ทวีพรภิกขกุล ที่เสนอไว้ในบทความเรื่อง มายาคติในการสร้างค่านิยมระหว่างสุราและความยากจน โดยศึกษาจากสื่อโฆษณา “เลิกเหล้า เลิกจน” เสนอความเห็นเกี่ยวกับสุราและมายาคติ ไว้ว่า อาศัยตามตรรกของการกระทำ ภายใต้กรอบอุดมการณ์ หลักที่เปี่ยมไปด้วยทุนนิยม โดยอาศัยช่องว่างการรับรู้เข้าใจแบบคู่ตรงข้าม ที่อาศัยอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา ทำให้เหล้าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นสินค้าควบคุม ทำให้สุรา ดูราวเป็นสิ่งปรกติของความไม่ดีงาม เปิดโอกาสให้รัฐฯ เข้ามาใช้อำนาจในการควบคุม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำรงรักษาโครงสร้างแบบทุนนิยมเอาไว้ ดังนั้นมายาคติทางชนชั้นในโฆษณาเลิกเหล้าเลิกจนนั้น นอกจากจะทำให้คนเลิกดื่มเหล้าแล้ว อีกมิติหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าโฆษณาชิ้นนี้ คือเครื่องมือทางอุดมการณ์รัฐฯ ที่เอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุนนิยมรักษาโครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำเอาไว้ได้

การศึกษามายาคติวิชาการเรื่อง สุรากับความเป็นมายาคติในบริบททางสังคมไทย หากจะมองการดื่มเหล้าแค่เพียงผิวนอกตามโครงสร้างนิยม จะเห็นได้ว่า เหล้าเป็นเครื่องหมาย (Signifier) ของความสนุกสนาน ร่าเริง การพักผ่อน หากเมื่อพิจารณา ถึงระดับโครงสร้างลึก ส่วนดีของสุราถือว่าเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคม เป็นวัฒนธรรมอีกอย่างทางสังคม หากแต่ตัวมายาคติที่แฝง มาในรูปลักษณะของเชิงธุรกิจ เช่น ยี่ห้อ แหล่งที่ผลิต ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ ยั่วยวนให้นักดื่มทั้งหลาย ได้สัมผัสและลิ้มลอง หากแต่คุณประโยชน์ และโทษของการดื่ม นั้นเป็นสิ่งที่นักดื่มควรตระหนักเองว่า จะมีมากหรือน้อยต่างกันอย่างไร ซึ่งก็แล้วแต่ดุลยพินิจของแต่ละบุคคล ในความเป็นสุราที่แฝงมาในรูปแบบของทุนนิยม เผยให้เห็นมายาคติในรูปแบบของการแฝงของโฆษณาโดยกลุ่มทุนนิยม สุราจัดได้ว่าเป็นสินค้าผูกขาด ที่อำนาจรัฐมีส่วนในการออกกฎหมายโดยใช้วาทกรรมความเป็น “โทษของสุรา จัดให้เป็นสินค้าควบคุม” ทำให้การผลิตต้องจัดทำเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีกำลังการผลิต จากการบังคับใช้เป็นกฎหมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสุราพื้นบ้าน ที่ชาวบ้านใช้เรื่องของภูมิปัญญาผลิตขึ้นเองเพื่อใช้ดื่มกินในช่วงเทศกาล โดยบทความผู้เขียนมีได้แสดงเจตจำนง ในการชี้ผิดถูกของการดื่มสุรา แต่ทว่าบทความมุ่งเน้นให้เห็นว่า สุรากับบริบทสังคมไทยเป็นของคู่กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สุราถูกเคลือบฉาบไว้

ด้วยวาทกรรม จนทำให้เป็นมายาคติ เป็นสินค้าผูกขาดสำหรับกลุ่มทุน ผู้เขียนเพียงแค่ว่าชี้ให้เห็นว่า หากตระหนักให้ดี เรื่องของการผลิตเหล่า การให้สิทธิ เสรีภาพ ในการทำให้สุรา สาโทพื้นบ้าน อู กระแซ ข้าวหมาก ไวน์ผลไม้ จัดอยู่ในความเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน จะทำให้ใครได้หรือเสียผลประโยชน์กันแน่

เอกสารอ้างอิง

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). **สัญญาวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- นพพร ประชากุล.บรรณธิการ. (2550). **มายาคติ**. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2551
- “แนวคิดสัญญาวิทยาและการสร้างความหมาย.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.pantown.com/board.php?id=7815&name=board2&topic=14&action=view> (12 เมษายน 2561)
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. จัดพิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพมหานคร : สำนักราชบัณฑิตยสถาน.
- วิทวัส ทวีพรภิกกุล. (2556). **มายาคติในการสร้างค่านิยมระหว่างสุราและความยากจน**. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 หน้า 259 - 275
- สมเกียรติ ตั้งนโม. (แปลและเรียบเรียง). (2550). “สัญญาศาสตร์ การศึกษาเรื่องเครื่องหมาย – Semiology the study of signs.” มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.midnightuniv.org/midarticle/newpage12.html>
- สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ. (2544). **รายงานการวิจัยเรื่องวาทกรรมสื่อโฆษณาการท่องเที่ยว : ภาพตัวแทนตัวตนและความเป็นไทย**. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พฤษภาคม.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). **ทฤษฎีทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, <http://www.isan.clubs.chula.ac.th/folkdance/index.php?transaction=roied06.php> [ออนไลน์ วันที่ 12 เมษายน 2561]